

कुसूम घटक “ब” योजनेतर्गत सर्वसाधारण
लाभार्थी घटकांच्या सौर कृषिपंपासाठी शासन
हिस्स्यापोटी रु.४२.७४ कोटी इतके अनुदान
महावितरण कंपनीस रोखीने वितरीत
करणेबाबत. (लेखाशीर्ष क्र.२८१००९०२)

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक: बीयुडी-२०२४/प्र.क्र.२७/ऊर्जा-७
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक: २८ मार्च, २०२४.

वाचा :-

१. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.सौरप्र-२०१४/२०१९/ऊर्जा-७,
दिनांक २७.०३.२०१५.
२. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.सौरप्र-२०१४/२०१९(भाग-३)/ऊर्जा-७,
दिनांक १४.०६.२०१७.
३. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.सौरप्र-२०१९/प्र.क्र.२६८/ऊर्जा-७,
दिनांक १२.०५.२०२१.
४. शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२.०४.२०२३.
५. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र.सौरप्र-२०२२/प्र.क्र.२०६/ऊर्जा-७,
दिनांक १७.०५.२०२३.
६. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, क्र.सौरप्र-२०२२/प्र.क्र.२०६/ऊर्जा-७,
दिनांक १८.१२.२०२३.
७. शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक ०४.०३.२०२४.
८. शासन शुध्दीपत्रक, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, क्र.सौरप्र-
२०२२/प्र.क्र.२९५/ऊर्जा-७, दिनांक ०५.०३.२०२४.
८. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा कामगार व खनिकर्म विभाग, क्र.सौरप्र-२०२२/प्र.क्र.२०६/ऊर्जा-७,
दिनांक १३.०३.२०२४.
९. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, क्र.सौरप्र-२०२२/प्र.क्र.२०६/ऊर्जा-७,
दिनांक २६.०३.२०२४.
१०. महावितरण कंपनीचे पत्र क्र.मु.अ./विप्रवि/निधीची मागणी/८४०५, दिनांक १४.०३.२०२४.

प्रस्तावना:

राज्यातील कृषीपंप वीज जोडण्यांचे सौर ऊर्जेद्वारे विद्युतीकरण करण्याच्या अभियानातर्गत देशभरात “प्रधानमंत्री किसान ऊर्जा सुरक्षा एवं उत्थान महाभियान (कुसूम)” योजना राबविण्यात येत आहे. केंद्र शासनाने दिनांक १३.०१.२०२१ रोजी १ लक्ष नग सौर कृषीपंप आस्थापित करण्यास दिलेली मान्यता विचारात घेऊन संदर्भाधिन क्र.३ येथील शासन निर्णयान्वये “राज्यातील कृषीपंप वीज जोडण्यांचे सौर ऊर्जेद्वारे विद्युतीकरण करण्याचे अभियान” जाहिर करण्यात आले आहे. सदर अभियानातील घटक “ब”

अंतर्गत दरवर्षी एक लाख नग याप्रमाणे पुढील ५ वर्षांमध्ये ५ लाख सौर कृषीपंप आस्थापित करण्यात येणार आहेत. सदर योजनेची अंमलबजावणी महाऊर्जा कार्यालय व महावितरण कंपनीमार्फत करण्यात येत आहे. सदर पंपांपैकी शासन निर्णय, दिनांक ०९.०१.२०२३ व दिनांक ०५.०३.२०२४ अन्वये, केंद्र शासनाच्या आदेशानुसार, २ लक्ष नग पारेषण विरहित सौर कृषीपंप महावितरण कंपनीमार्फत आस्थापित करण्यात येत आहेत. सध्यास्थितीत, महावितरण कंपनीमार्फत मार्च, २०२४ अखेरपर्यंत एकूण २०,००० सौर कृषीपंप सर्वसाधारण लाभार्थी घटकांसाठी आस्थापित होणार आहेत. सदर आस्थापित होणाऱ्या पंपांची संदर्भाधिन क्र.३ येथील शासन निर्णयातील आधारभूत किंमतीनुसार एकूण रु.४२.७४ कोटी इतका निधी आवश्यक आहे. सन २०२३-२४ या वित्तीय वर्षाकरीता मागणी क्रमांक के-६, लेखाशीर्ष क्र.२८१००९०२ खाली सर्वसाधारण लाभार्थी घटकासाठी रु.२४०.०४७९ कोटी इतका सुधारीत अंदाज मंजूर करण्यात आला आहे. त्यानुषंगाने, प्रधानमंत्री कुसूम घटक "ब" अंतर्गत सर्वसाधारण लाभार्थी घटकांसाठी मार्च, २०२४ अखेरपर्यंत आस्थापित होणाऱ्या २०,००० सौर कृषीपंपाकरीता राज्य शासनाच्या १० टक्के हिस्स्यापोटी रु.४२.७४ कोटी इतका निधी सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षात मंजूर असलेल्या सुधारीत अंदाजाच्या तरतूदीमधून महावितरण कंपनीस वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

प्रधानमंत्री किसान ऊर्जा सुरक्षा एवं उत्थान महाभियान (कुसूम) या अभियानाच्या घटक "ब" अंतर्गत सर्वसाधारण लाभार्थी घटकांसाठी मार्च, २०२४ अखेरपर्यंत आस्थापित होणाऱ्या एकूण २०,००० सौर कृषीपंपाकरीता संदर्भाधिन क्र.३ येथील शासन निर्णयातील आधारभूत किंमतीनुसार, राज्य शासनाच्या १० टक्के हिस्स्यापोटी रु.४२.७४ कोटी (रुपये बेचाळीस कोटी चौऱ्याहत्तर लाख फक्त) इतका निधी महावितरण कंपनीस वितरीत करण्यास शासन मंजूरी देण्यात येत असून, सदर निधी अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्या., प्रकाशगड, वांद्रे (पूर्व), मुंबई यांना उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

२. सदर रक्कम अदा करण्यासाठी श्री.नारायण श्री.कराड, उप सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना नियंत्रक अधिकारी व डॉ.गौरी पाटील, कार्यासन अधिकारी, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

३. सदर निधी अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्या., प्रकाशगड, वांद्रे (पूर्व), मुंबई (Chairman and Managing Director, Maharashtra State Electricity Distribution Company Limited, Mumbai) यांच्या नावे अदा करण्यात यावा.

४. सौर ऊर्जा कृषीपंप बसविण्याचा कार्यक्रम योजनेवरील खर्चाचा, उद्दिष्टे व प्रत्यक्ष साध्यता याबाबतच्या माहितीसह मासिक व त्रैमासिक अहवाल लगतच्या महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत महावितरण कंपनीने शासनास सादर करावा. या शासन निर्णयान्वये मंजूर करण्यात आलेला निधी केवळ कुसूम योजनेतील घटक "ब" अंतर्गत सर्वसाधारण लाभार्थी घटकांसाठी आस्थापित होणाऱ्या सौर कृषीपंपाकरीता सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षासाठी खर्च करण्यात येईल, याची खातरजमा करण्यात यावी. विहित कालावधीत सदर निधी

कोणत्याही परिस्थितीत खर्च न होता महावितरण कंपनीकडे पडून राहिल्यास त्याची संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करावी. मान्य व अनुज्ञेय काळात खर्च करण्याची जबाबदारी अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महावितरण कंपनी यांची राहिल. याबाबतचा त्रैमासिक अहवाल न चुकता सादर करण्याची जबाबदारी लेखाविषयक बाबी हाताळणाऱ्या सहायक/उप संचालक (लेखा) म्हणून कार्यभार पाहणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर टाकण्यात यावी.

५. सदर निधीच्या लेख्यासंबंधीची कागदपत्रे, महावितरण कंपनीने आवश्यक तेव्हा महालेखापाल, मुंबई, महाराष्ट्र-१ यांच्याकडे तपासणीसाठी सादर करावीत.

६. याबाबतचा खर्च “मागणी क्रमांक के-६, २८१० नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा, ०२, सौर, १०२, प्रकाशव्होल्ट, (०१) सौर उर्जा कृषिपंप बसविण्याचा कार्यक्रम, (०१)(०१) सौर वीजेवरील कृषिपंप बसविण्यासाठी सहायक अनुदान, (राज्य हिस्सा) (कार्यक्रम), ३३, अर्थसहाय्य (२८१००९०२)” या लेखाशीर्षाखाली सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षासाठी मंजूर सुधारीत अंदाजित रकमेच्या तरतूदीमधून भागविण्यात यावा. या लेखाशीर्षाखाली निधी वितरीत करण्यासाठी सादर करण्यात येणाऱ्या देयकाच्या अनुषंगाने प्रमाणित करण्यात येते की, सदर देयक सशर्त असून या लेखाशीर्षाखाली कोणतेही संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही. तसेच, उपयोगिता प्रमाणपत्र प्रलंबित नाही.

७. सौर ऊर्जा कृषिपंप बसविण्याचा कार्यक्रम अंतर्गत सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षासाठी महावितरण कंपनीस निधी वितरीत करताना शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र. अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२.०४.२०२३ मधील आवश्यक त्या सूचना व अटीचे पालन करून तसेच, शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक ०४.०३.२०२४ मधील तरतूदीनुसार आणि नियोजन विभागाच्या अनौ.संदर्भ क्र.१४४/कार्या-१४६१, दिनांक १८.०३.२०२४ व वित्त विभागाच्या अनौ.संदर्भ क्र.१०८/२०२४/व्यय-१६, दिनांक २६.०३.२०२४ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०३२८१२४४४९३२१० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रदिप भिंताडे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,

२. मा.सभापती/मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानपरिषद/विधानसभा यांचे सचिव, मुंबई,

३. मा.उप सभापती/मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानपरिषद/विधानसभा यांचे सचिव, मुंबई,
४. मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
५. मा.उप मुख्यमंत्री (ऊर्जा), महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
६. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन), महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
७. सर्व मंत्री/सर्व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
८. सर्व विधानमंडळ सदस्य, विधान भवन, मुंबई,
९. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
- १०.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११.अपर मुख्य सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १२.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (कृषी), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १३.अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १४.सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव यांचे स्वीय सहायक, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मुंबई,
- १५.महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर,
- १६.निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- १७.सचिव, मा.महाराष्ट्र वीज नियामक आयोग, मुंबई (पत्राने),
१८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधारी कंपनी मर्या.,मुंबई,
- १९.अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्या.,मुंबई,
- २०.अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्या.,मुंबई,
- २१.अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज पारेषण कंपनी मर्या.,मुंबई,
- २२.सर्व विभागीय आयुक्त,
- २३.महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा), पुणे,
- २४.सर्व जिल्हाधिकारी,
- २५.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
- २६.उप सचिव (ऊर्जा-३), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- २७.ऊर्जा उप विभागातील सर्व कार्यासने, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- २८.निवड नस्ती/ऊर्जा-७.